

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
КАФЕДРА НАУК ПРО ЗДОРОВ'Я**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до проведення науково-дослідної практики
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 229 «Громадське здоров'я»**

Освітня програма

Громадське здоров'я

Статус дисципліни

Обов'язкова

Ужгород – 2023

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
КАФЕДРА НАУК ПРО ЗДОРОВ'Я**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до проведення науково-дослідної практики
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 229 «Громадське здоров'я»**

Освітня програма

Громадське здоров'я

Статус дисципліни

Обов'язкова

Ужгород – 2023

Методичні рекомендації до проведення науково-дослідної практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 229 «Громадське здоров'я». – Ужгород, 2023. – 35 с.

Розробники: д.мед.н., проф. Миронюк І.С., д.мед.н., проф. Слабкий Г.О., к.мед.н., доц. Брич В.В., к.н. з фіз вих. і спорту Дуб М.М., к.мед.н., доц. Білак-Лук'янчук В.Й., к.н. з держ. управління Корольчук О.Л.

Рецензенти:

Любінець О.В. – д.мед.н., проф., завідувач кафедри громадського здоров'я Львівського національного медичного університету ім. Д. Галицького

Рогач І.М. – д.мед.н., проф., завідувач кафедри соціальної медицини та гігієни ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

У методичних рекомендаціях висвітлено мету, завдання, зміст, особливості організації та проведення науково-дослідної практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я». Визначено перелік знань, практичних умінь і навичок, розкрито особливості оцінювання різних видів діяльності під час проходження науково-дослідної практики; окреслено основні вимоги до оформлення звітної документації.

Рекомендовано здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» та керівникам науково-дослідної практики у закладі вищої освіти та на базі закладу охорони здоров'я чи громадського здоров'я.

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання ДВНЗ «УжНУ», протокол № 6 від 26.01.2023 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Мета і завдання практики	6
Зміст практики.....	10
Обов'язки керівників науково-дослідницької практики.....	11
Етапи організації науково-дослідної практики.....	13
ВИМОГИ ДО Вимоги до звіту	14
Форми контролю та критерії оцінювання результатів науково-дослідної практики.....	15
Рекомендовані джерела інформації	21
Додатки	24

ВСТУП

Методичні рекомендації до проведення науково-дослідної практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 229 «Громадське здоров'я» розроблено відповідно до робочої програми освітнього компоненту «Науково-дослідна практика» освітньо-наукової програми «Громадське здоров'я».

Науково-дослідна практика – це складова частина підготовки здобувачів вищої освіти до фахової діяльності за спеціальністю. В межах підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти здобувачі повинні отримати базову підготовку з фахової практичної діяльності. За освітньо-науковою програмою «Громадське здоров'я» та відповідним навчальним планом здобувачі освіти проходять науково-дослідну практику у II семестрі другого року навчання протягом шести тижнів. Загальний обсяг освітнього компоненту «Науково-дослідна практика» складає 270 годин (9 кредитів ECTS). База проходження практики обирається здобувачем вищої освіти в залежності від теми затвердженої кваліфікаційної магістерської роботи.

Відповідно до освітньої програми, опанування освітнього компоненту сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальних:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1).
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2).
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК3).
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК5).
- Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК6).
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК7).
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК8).
- Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК10).
- Здатність розробляти та управляти проектами (ЗК11).
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК12).
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК13).
- Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми (ЗК14).

Спеціальних (фахових):

- Здатність оцінювати, інтерпретувати, порівнювати та прогнозувати основні показники громадського здоров'я (СК1).
- Здатність визначати пріоритети і проводити оцінку потреб сфери громадського здоров'я у конкретній ситуації (СК2).

- Здатність розробляти варіанти стратегій, політик та визначати окремі інтервенції, спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я населення, та оцінювати їх ефективність (СК3).
- Здатність аналізувати вплив різних детермінант на здоров'я населення та обґрунтовувати відповідні заходи з їх попередження (СК4).
- Здатність оцінювати ризики та обґрунтовувати доцільні дії у відповідь на надзвичайні ситуації в сфері громадського здоров'я (СК5).
- Здатність аналізувати стратегії, політики та інтервенції в сфері громадського здоров'я та пропонувати заходи щодо підвищення ефективності використання наявних коштів (СК6).
- Здатність розробляти проекти надання послуг громадського здоров'я та профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, промоції здоров'я, та забезпечувати їх реалізацію (СК8).
- Здатність розробляти заходи з адвокації, комунікації та соціальної мобілізації у сфері громадського здоров'я (СК9).
- Здатність використовувати етичні принципи та норми права при плануванні досліджень, збиранні інформації та її використанні (СК10).
- Здатність застосовувати різні методики, стратегії та моделі викладання громадського здоров'я (СК11).
- Здатність застосовувати наукові підходи щодо планування дизайну досліджень, збору даних, розповсюдження та використання результатів наукових досліджень у сфері громадського здоров'я (СК12).
- Здатність здійснювати, презентувати, організовувати наукові дослідження та обирати для цього відповідні дизайни досліджень (СК13).
- Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі громадського здоров'я (СК14).

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою «Науково-дослідної практики» є підготовка фахівців спеціальності 229 «Громадське здоров'я» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти відповідно до стандарту вищої освіти (наказ МОН України від 12.12.2018 р. № 1383) та освітньо-наукової програми «Громадське здоров'я», що передбачає професійне формування майбутнього фахівця, здатного використовувати набуті знання для самостійної науково-дослідної роботи та методики її проведення; здійснювати підбір фактичного матеріалу для написання дипломної роботи, виходячи із аналізу та оцінки стану здоров'я населення, факторів його формування, що вирішуються у дослідженні; проводити статистичну обробку даних наукового дослідження.

Завдання науково-дослідної практики:

- удосконалити навички здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- практично відпрацювати організацію наукового дослідження на відповідних рівнях та розробку дизайну досліджень;
- набути навичок організовувати, будувати наукові дослідження, здійснювати пошук, проводити аналіз фахової інформації, порівнювати епідеміологічні та демографічні показники різних груп населення, здійснювати інтерпретацію результатів;
- закріпити теоретичні знання з можливості критично інтерпретувати факти та знаходити обґрунтовані рішення;
- оцінювати, інтерпретувати та порівнювати основні епідеміологічні та демографічні показники, значення детермінант здоров'я у розрізі різних груп населення в Україні, Європейському регіоні та світі;
- визначати пріоритети і проводити оцінку потреб громадського здоров'я в конкретній ситуації;
- набути магістрами навичок слідувати етичним принципам та нормам права при плануванні досліджень, зборі інформації та її використанні;
- оцінювати інформацію з різних джерел щодо потреб громадського здоров'я, дотримуватися етичних норм при проведенні дослідження, зберігати конфіденційність результатів дослідження;
- показувати глибинні знання та системне розуміння теоретичних і практичних концепцій в галузі охорони здоров'я.

Реалізація мети та завдань забезпечується шляхом чіткої організації науково-дослідної практики.

У результаті проходження науково-дослідної практики магістри повинні **знати:**

- теоретико-методологічні підходи до планування та проведення наукового дослідження і презентації його використання;
- нормативно-правову базу з розвитку системи громадського здоров'я в провідних країнах світу та Україні;
- сучасні засоби наукової комунікації.

вміти:

- розробляти програму та план наукового дослідження;
- розрахувати необхідну величину вибірки дослідження;
- визначити методи (параметричні або непараметричні), які необхідні для проведення оцінки вірогідності результатів дослідження;
- провести оцінку достовірності отриманих результатів статистичного дослідження;
- розрахувати показник відносного ризику;
- розрахувати показник відношення шансів;
- провести аналіз отриманих результатів дослідження;
- здійснювати статистичну обробку первинних даних із застосуванням методів біостатистики;
- розрахувати основні демографічні показники;
- розрахувати основні показники захворюваності;
- інтерпретувати дані щодо оцінки стану здоров'я населення;
- проводити аналіз та оцінку впливу соціальних, економічних, індивідуальних детермінант на стан здоров'я населення;
- оцінювати ризики та планувати відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері громадського здоров'я;
- проводити аналіз та визначати основні тенденції щодо захворюваності на найважливіші соціально-значущі та небезпечні інфекційні захворювання;
- проводити аналіз та визначати основні тенденції щодо захворюваності на найважливіші соціально значущі неінфекційні захворювання;
- визначати потребу та розробляти проекти програм розвитку систем громадського здоров'я на рівні територіальних програм;
- провести презентацію досліджень щодо основних детермінант, які чинять вплив на здоров'я у розрізі різних груп населення в Україні, основних тенденцій захворюваності на інфекційні та неінфекційні хвороби;
- розробляти заходи з первинної, вторинної та третинної профілактики захворювань.
- використовувати основні методи моніторингу чинників довкілля та проводити аналіз їх впливу на стан здоров'я людей;

- оцінювати ризики та планувати відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері громадського здоров'я;
- вивчати та оцінювати вплив війни проти російської агресії на стан громадського здоров'я окремих категорій населення та планувати і забезпечувати заходи щодо зниження його негативного впливу;
- застосовувати принципи організації заходів, спрямованих на профілактику порушень здоров'я населення.

Загальним результатом науково-дослідної практики здобувачів вищої освіти за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» є збір необхідних первинних даних та первинної документації для подальшого написання кваліфікаційної магістерської роботи.

Науково-дослідна практика повинна забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання за освітньо-науковою програмою «Громадське здоров'я» (табл. 1).

Таблиця 1

Програмні результати навчання в результаті науково-дослідної практики

№ з/п	Програмні результати навчання	Шифр
	Оцінювати основні демографічні та епідеміологічні показники, значення і тенденції зміни основних детермінант, що чинять вплив на здоров'я у розрізі різних груп населення в Україні, Європейському регіоні та світі, застосовувати основні поняття та концепції епідеміології та статистики при плануванні, проведенні та інтерпретації результатів досліджень.	ПРН1
	Визначати пріоритети та оцінювати потреби сфери громадського здоров'я, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні висновки та стратегії, які спрямовані на покращення галузі охорони здоров'я.	ПРН2
	Організовувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу.	ПРН3
	Формулювати висновки, розробляти прогнози та проводити аналіз впливу детермінант на здоров'я населення (соціальні, економічні, індивідуальні, навколишнього середовища), визначати потреби різних груп населення щодо здоров'я, базуючись на інформації отриманій із систем епідеміологічного нагляду.	ПРН4
	Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з впливом на здоров'я населення детермінант навколишнього середовища (фізичних, радіаційних, хімічних, біологічних та виробничих) та	ПРН7

	організовувати відповідні заходи, спрямовані на захист здоров'я населення.	
	Оцінювати вплив соціальних детермінант та основних індивідуальних детермінант здоров'я, розробляти відповідні заходи з метою збереження та зміцнення здоров'я населення.	ПРН8
	Розробляти заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.	ПРН9
	Розробляти та впроваджувати стратегії, політики та окремі заходи у сфері промоції здоров'я, здійснювати ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації.	ПРН10
	Розробляти та впроваджувати системи моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, профілактичних та діагностичних або скринінгових програм та політик в громадському здоров'ї.	ПРН11
	Здійснювати аналіз ефективності розроблених процедур, інтервенцій, стратегій та політик в сфері громадського здоров'я.	ПРН12
	Розробляти та впроваджувати, засновані на доказах стратегії, політики та інтервенції громадського здоров'я із залученням зацікавлених сторін на основі міжсекторального підходу.	ПРН13.
	Здійснювати наставництво та сприяти безперервному професійному розвитку фахівців з громадського здоров'я.	ПРН15
	Здійснювати адвокацію, комунікацію та соціальну мобілізацію у сфері громадського здоров'я, підтримувати лідерство та залучати і посилювати спільноти з метою збереження і зміцнення здоров'я населення.	ПРН17
	Критично оцінювати результати наукових досліджень та здійснювати пошук потрібної наукової інформації у сфері громадського здоров'я, аналізувати інформацію, здійснювати дослідження, формулювати за його результатами висновки та рекомендації щодо їх впровадження.	ПРН18
	Визначати та аргументувати перспективні напрями власної наукової роботи.	ПРН19.
	Розробляти та впроваджувати, засновані на результатах моніторингу регіональної ситуації, політики та інтервенції для вирішення проблем громадського здоров'я регіонального характеру (наслідків трудової міграції, особливостей контингенту населення, географічного розміщення, компонентів «прихованого голоду» тощо) із залученням зацікавлених сторін.	ПРН21

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Базами проходження студентами науково-дослідної практики визначені заклади та установи, які професійно займаються питанням здоров'я населення на різних рівнях управління, є потенційними місцями працевлаштування випускників та забезпечують належні умови виконання програми практики. В додатку наведено перелік закладів, з якими укладені угоди ДВНЗ «УжНУ» для проведення науково-дослідної практики за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я».

З метою формування під час практики здобувачами вищої освіти первинного матеріалу для запланованого дослідження важливою умовою визначення бази практики є її відповідність темі магістерської кваліфікаційної роботи.

Вибір баз проходження науково-дослідної практики проводиться за узгодженням зі здобувачами вищої освіти.

Бази проходження науково-дослідної практики затверджуються наказом ректора закладу вищої освіти.

Керівництво бази проходження науково-дослідної практики створює безпечні умови для проходження практики та умови виконання програми практики.

Студент-практикант при проходженні практики зобов'язаний:

- 1) до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- 2) брати активну участь у настановчих і підсумкових семінарах;
- 3) своєчасно прибути на базу практики;
- 4) вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії, правил поведінки під час повітряних тривог, правил внутрішнього трудового розпорядку закладу-базы практики;
- 5) у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- 6) нести відповідальність за виконану роботу;
- 7) систематично заповнювати щоденник практики;
- 8) своєчасно подати керівнику практики звітну документацію, що вимагається програмою практики й скласти диференційований залік за результатами проходження практики.

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Обов'язки керівника науково-дослідної практики (науково-педагогічного працівника кафедри наук про здоров'я):

- керівник практики готує і проводить настановчий семінар з первинним інструктажем студентів (перед початком практики) і підсумковий семінар по завершенню практики;
- планує науково-дослідну роботу студентів-практикантів, надає методичну допомогу у підготовці і проведенні наукових досліджень тощо;
- надає консультативну допомогу під час складання індивідуального плану практики, за необхідності сприяє його узгодженню з іншими науково-педагогічними працівниками кафедри;
- систематично проводить консультативні зустрічі зі студентами;
- забезпечує студентів необхідними документами, методичною літературою (посиланням на неї) з метою успішного виконання програми і завдань практики;
- забезпечує доступ до інформації, яку необхідно опрацювати за програмою практики;
- здійснює методичний супровід підготовки та проведення наукових досліджень відповідно до індивідуального плану;
- контролює виконання індивідуального плану роботи, ведення щоденника, підготовку звіту про виконану студентами роботу;
- допомагає практикантам розробляти дизайн дослідження, навчає аналізувати методичну і наукову літературу, застосовувати сучасні технічні (мультимедійні) засоби у комунікаційному процесі, розвиває у студентів інтерес до наукової роботи;
- надає методичну допомогу студентам при підготовці результатів дослідження до публікації, доповіді та презентації за результатами дослідження;
- у випадку неявки студента на практику, порушення ними трудової дисципліни, нехтування своїми обов'язками, а також виникненні конфліктних ситуацій повідомляє про це письмово (службовою запискою) завідувача кафедри та деканат;
- на засіданнях кафедри доповідає про стан проходження та про підсумки науково-дослідної практики.

Обов'язки безпосереднього керівника науково-дослідної практики (призначеного працівника закладу охорони здоров'я – бази практики):

- проводить інструктаж з техніки безпеки та тактики з дій під час повітряних тривог;
- ознайомлює з графіком і режимом роботи закладу; графіком роботи окремих структурних підрозділів;
- безпосередньо на базі практики знайомить практикантів із закладом-базою практики, його задачами, формою роботи, основними показниками діяльності за останні три роки; адміністрацією та окремими працівниками закладу; правилами внутрішнього трудового розпорядку закладу;
- приймає участь у підготовці та проведенні настановчого і підсумкового семінарів з практики;
- складає графік проходження практики та контролює його виконання;
- створює безпечні умови проходження практики;
- сприяє та забезпечує умови для проведення практикантами запланованого наукового дослідження;
- забезпечує практикантів необхідними статистичними даними про діяльність закладу-базу практики;
- контролює виконання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку закладу, правил техніки безпеки та тактики з дій під час повітряних тривог;
- при порушенні практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку закладу, правил техніки безпеки та тактики з дій під час повітряних тривог ставить про це до відома адміністрацію університету (керівника науково-дослідної практики – науково-педагогічного працівника кафедри наук про здоров'я);
- при грубих порушеннях правил внутрішнього трудового розпорядку закладу, правил техніки безпеки та тактики з дій під час повітряних тривог та етики поведінки тимчасово відсторонює студента від проходження практики (до прийняття рішення адміністрацією університету);
- забезпечує рішення поточних проблем з проходженням практики на базі практики;
- готує письмове заключення-відгук про проходження практики студентами.

ЕТАПИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Перший етап	<ul style="list-style-type: none"> • Інструктаж з охорони праці на робочому місці, тактики дій при повітряній тривозі. Вивчення програми науково-дослідної практики
Другий етап	<ul style="list-style-type: none"> • Формування індивідуального плану проходження практики на весь період її проходження. В індивідуальному перспективному плані мають бути намічені завдання закладу, визначена загальна кількість і терміни виконання завдань. Структура індивідуального плану наведена в додатках.
Третій етап	<ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення із закладом, умовами його роботи, правилами внутрішнього трудового розпорядку, із задачами, функціями та структурою, ресурсами, принципами та показниками роботи; з функціями та принципами роботи інформаційно-аналітичного (організаційно-методичного) відділу; із звітними формами про діяльність закладу, основними показниками діяльності структурних підрозділів та медичних працівників; з забезпеченням безпечних умов праці для різних категорій працівників закладу в різних його підрозділах; з принципами планування роботи закладу та його структурних підрозділів.
Четвертий етап	<ul style="list-style-type: none"> • Участь в роботі закладу-базі практики. Проведення запланованого дослідження. Проведення соціологічного дослідження серед різних категорій працівників закладу з метою вивчення самооцінки ними стану особистого здоров'я, рівня пріоритетності для них особистого здоров'я та способу життя і рівня прихильності до здорового способу життя з забезпеченням конфіденційності інформації про респондентів. Представлення детального аналізу за результатами проведеного дослідження. Вивчення принципів профілактичної роботи в закладі – базі практики; умов та безпечності організації (централізованого та індивідуального) харчування пацієнтів та медичного персоналу та плану протиепідемічних заходів в закладі, умов його виконання; участь в профілактичних заходах, які проводяться в закладі. Проведення аналізу діяльності основних та допоміжних структурних підрозділів закладу. Проведення збору первинних даних, які необхідні для написання магістерської кваліфікаційної роботи. Підготовка тез та подання до публікації.
П'ятий етап	<ul style="list-style-type: none"> • Оформлення щоденника практики, письмового звіту, результатів наукового дослідження.
Шостий етап	<ul style="list-style-type: none"> • Проведення підсумкового семінару за участю аспірантів та викладачів кафедри з метою внесення пропозицій, спрямованих на покращення практичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» в університеті. Диференційований залік.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Індивідуальні звіти практикантів є основним звітним документом. На основі усного звіту та письмового індивідуального звіту на засіданні кафедри наук про здоров'я затверджується загальна оцінка за результатами практики.

Індивідуальний звіт містить:

- 1) індивідуальний план проходження науково-дослідної практики;
- 2) щоденник, що фіксує всі форми роботи під час проходження практики, з помітками про виконання кожного виду роботи, яку проводив практикант;
- 3) підготовлену статтю (тези) за результатами особистого дослідження;
- 4) індивідуальний звіт проходження практики;
- 5) рецензію керівника практики;
- 6) рекомендації до вдосконалення організації та змісту практики.

Загальний звіт про проходження науково-дослідної практики подається на кафедру наук про здоров'я факультету здоров'я та фізичного виховання у 5-денний термін після закінчення практики.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Форми поточного контролю: аналіз звітної документації: щоденник-практиканта з відгуком керівника практики від бази її проходження, успішне виконання індивідуального плану проходження практики та звіт); виконання міні-дослідження, написання наукової статті (тез), презентація особистих досягнень (здобутків) за час проходження практики.

Форма підсумкового контролю: підсумковий семінар та диференційований залік.

В ході поточного контролю за кожен вид роботи студент отримує оцінку за національною чотирьохбальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), яка переводиться у рейтингові бали.

Оцінка «відмінно» виставляється за умови, якщо студент виконав програму науково-дослідної практики у повному обсязі, дає вичерпні точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; подає правильно оформлену звітну документацію; **Оцінка «добре»** виставляється, якщо студент виконав програму науково-дослідної практики у повному обсязі, відповіді на питання викладає правильно, послідовно і систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; при оформленні звітної документації допущені незначні помилки; **Оцінка «задовільно»** ставиться студентові якщо студент виконав програму науково-дослідної практики у повному обсязі, але не спроможний самостійно оформити звітну документацію та спроможний відповідати на питання за допомогою навідних питань але на прямо поставлені прості запитання відповідає вірно. **Оцінка «незадовільно»** виставляється у випадках, якщо студент не виконав програму науково-дослідної практики і коли знання і уміння студента є нижчими за критерії задовільної оцінки.

У робочій програмі був застосований такий принцип конвертації традиційної системи оцінювання в бали (табл. 2):

Таблиця 2

Конвертація традиційної системи оцінювання в бали:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
«5»	10-8
«4»	7-5
«3»	4-2
«2»	1-0

Оцінювання окремих видів роботи за час практики

Види робіт діяльності здобувача вищої освіти за період практики	Кількість	Максимальна кількість балів
1. Щоденник практиканта (звіт+індивідуальний план)	1	20
2. Самостійна робота (виконання індивідуального проекту) + презентація	2	60
3. Захист практики (усна відповідь)	1	20
Разом		100

Оцінювання самостійної роботи студентів:

Згідно з робочою програмою навчальної дисципліни «Науково-дослідна практика» самостійна робота передбачає виконання двох творчих індивідуальних завдань:

Завдання 1. Написання міні-дослідження за обраною темою.

Завдання 2. Написання наукової статті (тез) за результатами теоретичного дослідження обраної проблеми (виконання дипломної магістерської роботи), подання статті (тез) до студентського наукового збірника наукових праць.

Критерії оцінювання міні-дослідження та написання наукової статті

Тема наукового міні-дослідження повторює тему дипломної магістерської роботи. Міні-дослідження виконується протягом відведеного періоду практики і є передзаліковою роботою.

Компоненти дослідження віддзеркалюють окремі частини дипломної роботи. Виконуються частини дослідження відповідно до завдань самостійної роботи, подаються для перевірки керівникам від бази практики, оцінюються та обговорюються. Студенти таким чином мають можливість зрозуміти сутність допущених помилок та виправити їх, засвоїти технологію виконання наукової роботи в закладах охорони здоров'я та громадських організаціях.

Міні-дослідження формуються в папки з точним формулюванням теми, де вказане прізвище та ім'я студента, науковий керівник. Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості (табл. 4). Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну практичну діяльність.

Захист міні-дослідження проводиться у присутності керівника практики та інших студентів та передбачає оголошення теми дослідження, виконавця та наукового керівника, безпосередню презентацію роботи студентом (до 10 хв.), відповіді на запитання членів комісії та присутніх студентів. Після захисту комісія приймає спільне рішення щодо оцінки за індивідуальну роботу студента у вигляді міні-дослідження.

Оцінка за написання міні-дослідження та написання наукової статті

Бали	Складові оцінювання	Критерії
Змістове наповнення наукової статті		
0-10	Структура статті (тез) (наявність актуальності, мети та завдання, матеріалів і методів дослідження, результатів дослідження, висновків, списку використаних джерел) (3-5) сторінок	Наявні всі складові (10 б), наявні 50-90% (5-9 б) частково наявні (2-4 б.), стаття (тези) не структурована (1 б.)
0-10	Подання статті (тез) до студентського збірника	Відповідають вимогам
0-20	Загальна оцінка	
Компоненти (частини) міні-дослідження		
0-5	Визначення актуальності	Доведена актуальність
0-10	Визначення мети, завдань, предмету та об'єкту дослідження	Мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження сформульовані правильно
0-20	Змістове наповнення основних розділів	Змістове наповнення відповідає темі, меті та завданням
0-10	Висновки	Висновки сформульовані відповідно до завдань
0-5	Список використаних джерел	Використані джерела за останні 7 років (не менше 50%), оформлені правильно
0-10	Презентація	Наявність та доцільність
0-40	Загальна оцінка	
0-60	Разом	

Таблиця 5

Оцінювання щоденника практики

Бали	Складові оцінювання	Розподіл балів	Критерії
0-20	Щоденник практики	15-20	Оформлення відповідає вимогам робочої програми, наявні всі складові
		10-15	Оформлення частково відповідає вимогам робочої програми
		5-10	При оформленні допущені значні помилки
		0-5	Оформлення не відповідає вимогам робочої програми

Оцінювання захисту практики (усна відповідь)

0-20	Усна відповідь	10-15	Відповіді на питання лаконічні, чіткі, зрозумілі, з використанням відповідної термінології
		5-10	Відповіді на питання лаконічні, але не розкривають зміст запитання в повній мірі
		0-5	Відповіді на питання надані загальними словами, без чітких пояснень, не розкривають зміст запитання

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Підсумковий контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку в кінці практики і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння магістрами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок. Максимальна оцінка виконання науково-дослідної практики становить 100 балів.

Диференційний залік за результатами проходження навчально-наукової практики проводиться комісією, яка затверджується рішенням кафедри і складається не менше як із трьох провідних викладачів кафедри.

Диференційний залік складається із двох частин: теоретичних питань та представлення звітної документації і виконаного завдання індивідуальної роботи. Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці 5.

Здобувачі, які отримали 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий контроль у формі диф. заліку, що передбачено робочим навчальним планом.

Таблиця 5

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів	Оцінка ЄКТС	оцінка за національною шкалою	
		екзамен, диф. залік	залік
90-100	А	відмінно	зараховано
82-89	В	добре	
74-81	С		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано
35-59	FX	незадовільно	
0-34	F		

До підсумкового контролю не допускаються студенти, які не відвідували базу практики, не виконали усі види обов'язкових робіт передбачених робочою програмою практики, не представили по її закінченню необхідні документи,

підсумкова оцінка яких становить менше 35 балів Вказані студенти в установленому порядку мають пройти науково-дослідну практику повторно. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого студента робить позначку «недопущений».

Якщо підсумкова оцінка становить 60 і більше балів, то за згодою магістра вона може бути зарахована як підсумкова оцінка за практику. Вона може бути виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку (індивідуальний навчальний план) відразу після оголошення результатів. При цьому присутність студента є обов'язковою.

У «Положенні про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті», що затверджено Наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №698/01-17 від 08.05.2015 р. вказано, що ключовою проблемою визначення рівня знань студентів під час проведення екзаменів та заліків є критерії оцінок. При цьому необхідно керуватися таким:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує магістр, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- в повному обсязі виконав програму науково-дослідницької практики;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує магістр, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує магістр, який:

- в загальному програму практики виконав, але відповідає на диф. заліку з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою практики, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує магістр, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає під час проходження практики чи диф. заліку помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує магістр, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого захисту кваліфікаційної магістерської роботи і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання ають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється магістру, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється магістру, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного проходження науково-дослідної практики.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Законодавча та нормативно-правова база

1. Закон України «Про вищу освіту» 1 липня 2014 року N 1556-VII Із змінами та доповненнями. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T141556?an=1>
2. Закон України «Про систему громадського здоров'я» від 6 вересня 2022 року N 2573-IX URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T222573?an=977>
3. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти № 351 (0351281-94 від 20.12.94) // Інформ. зб. Міністерства освіти України. 1993. № 17–18. С. 16-30.
4. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/vishaosvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzenistandarti-vishoyi-osviti>
5. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» для другого (магістерського) рівня вищої освіти URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/vishaosvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzenistandarti-vishoyi-osviti>.
6. ПОЛОЖЕННЯ про практику студентів Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11775>
7. Освітньо-наукова програма «Громадське здоров'я» другого (магістерського) рівня вищої освіти ДВНЗ «УжНУ» 2022 року вступу. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/46791>
8. Робоча програма навчальної дисципліни «Науково дослідна практика» за освітньо-науковою програмою «Громадське здоров'я».

Основна література:

1. Гігієна та екологія: Підручник / За редакцією В.Г. Бардова. Вінниця: Нова Книга, 2006. 720 с.
2. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В.Ф. Москаленко, О.П., Гульчій, Т.С. Грузева [та ін.]. Вид. 3. Вінниця: Нова Книга, 2013. 560 с.
3. Основи екології: Підручник для студ. вищих навч. закладів / В.Г. Бардов, В.І. Федоренко, Е.М. Білецька та ін. Вінниця: Нова Книга, 2013. 424 с.
4. Методичні рекомендації до практичних занять студентів з громадського здоров'я за предметом «Біостатистика». Слабкий Г.О., Кручаниця В.В., Білак-Лук'янчук В.Й., Фейса І.І. Ужгород, 2020. 155 с.
5. Моїсеєнко Р.О., Дудіна О.О., Слабкий Г.О. Керівництво з основ

доказової медицини. Особливості курсу і методи викладання (навчально-методичний посібник). К., 2012. 262 с.

Допоміжна література

1. Біостатистика: підручник / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, М.В. Голубчиков [та ін.]; ред. В. Ф. Москаленко. К.: Книга плюс, 2009. 184 с.

2. Эпидемиологические методы изучения неинфекционных заболеваний [Текст]: учеб. Пособие для студ. высших мед. учеб. заведений III-IV уровней аккредитации и врачей: Пер. с укр. / В. Н. Лехан [и др.]. К.: Сфера, 2005. 204 с.

3. Гігієна праці: Підручник /Ю.І. Кундієв, О.П. Яворовський, А.М. Шевченко та ін.; за ред. акад. НАН України, НАМН України, проф. Ю.І. Кундієва, чл-кор. НАМН України проф. О.П.Яворовського. К.: ВСВ –Медицина, 2011. 904с.

4. Гланц С. Медико-биологическая статистика. Пер. с англ. М., Практика, 2011. 459 с.

5. Знаменська М.А., Слабкий Г.О., Знаменська Т.К., Жданова О.В. Комунікації в охороні здоров'я. Навчальний посібник. Житомир. Видавець О.О. Євенок, 2019. 40 с.

6. Показники та методи їх розрахунку в епідеміології неінфекційних захворювань [Текст]: навч.-метод. посіб. для студентів вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації та лікарів-інтернів / Нац. акад. мед. наук України; [уклад.: В. О. Бузунов та ін.]. Київ: Авіцена, 2013. 119 с.

7. Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій (гігієнічні, епідеміологічні та мікробіологічні аспекти) /за редакцією В.Ф. Москаленка. К.: «Здоров'я», 2013. 160 с.

8. Методичні рекомендації щодо планування, виконання та захисту дипломних робіт магістрів за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» / укладачі: Г.О. Слабкий, І.С. Миронюк, В.В. Брич, О.Л. Корольчук, В.Й. Білак-Лук'янчук, В.В. Кручаниця, О.Д. Бутусов, Ужгород, 2020. 40 с.

9. Терміни в системі громадського здоров'я. Термінологічний словник. Перша частина. Г.О.Слабкий, І.С. Миронюк, В.В. Брич, В.Й. Білак-Лук'янчук, Маркович В.П., Кручаниця В.В., Фейса І.І., та ін. Ужгород, ТОВ «РІК-У». 2020. 187 с.

10. Терміни в системі громадського здоров'я. Термінологічний словник. Друга частина/ Г.О. Слабкий, І.С. Миронюк, В.В. Брич, В.Й. Білак-Лук'янчук, Маркович В.П., Кручаниця В.В., Фейса І.І., Покотій Н.Й. та ін. Ужгород, ТОВ «РІК-У». 2020. 211 с.

11. Терміни в системі громадського здоров'я. Термінологічний словник. Третя частина / Г.О. Слабкий, І.С. Миронюк, В.В. Брич, В.Й. Білак-Лук'янчук, Маркович В.П., Кручаниця В.В., Фейса І.І., Покотій Н.Й. та ін. Ужгород, ТОВ «РІК-У». 2020. 87 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int
2. Журнал «Україна. Здоров'я нації». URL: <http://healty-nation.uzhnu.edu.ua/>
3. Кохрейнівський центр доказової медицини. URL: www.cebm.net
4. Кохрейнівська бібліотека. URL: www.cochrane.org
5. Національна медична бібліотека США – MEDLINE
URL: www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
6. Канадський центр доказів в охороні здоров'я. URL: www.cche.net
7. Центр громадського здоров'я МОЗ України. URL: www.phc.org.ua
8. Центр контролю та профілактики захворювань. URL: www.cdc.gov
9. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
10. Інфо-центр кафедри наук про здоров'я ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/22740>

Питання для теоретичного контролю

1. Планування наукових досліджень та розробку його програми та дизайну.
2. Етапи проведення наукових досліджень.
3. Методологія збору первинної інформації.
4. Оцінку вірогідності отриманих результатів.
5. Аналіз залежностей між факторами.
6. Наглядне представлення отриманих результатів з побудовою таблиць та графіків.
7. Оцінка стану здоров'я населення на основі статистичних даних на різних рівнях управління від ОТГ до національного.
8. Методологія аналізу та оцінки епідеміологічної ситуації щодо найважливіших соціально-значущих та особливо небезпечних інфекційних захворювань в тому числі COVID-19.
9. Методологію аналізу та оцінки епідеміологічної ситуації щодо найважливіших соціально-значущих неінфекційних захворювань.
10. Методологія аналізу та оцінки впливу соціальних, економічних та поведінкових детермінант на стан здоров'я населення та аналізу нерівностей по відношенню до здоров'я.
11. Основні методи моніторингу чинників довкілля та їх впливу на стан здоров'я людей.
12. Ризики та планування відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері громадського здоров'я.
13. Принципи організації заходів, спрямованих на профілактику порушень здоров'я населення.
14. Показники якості та безпеки харчових продуктів та сільськогосподарської сировини.

Бази проходження практики
(відповідно до укладених угод)

1. Громадська спілка «Міжнародна Антинаркотична Асоціація».
2. Державна установа «Закарпатський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України».
3. КНП «Закарпатський обласний центр громадського здоров'я».
4. КНП «Обласний клінічний фтизіопульмонологічний лікувально-діагностичний центр Закарпатської обласної ради».
5. КНП «Обласний клінічний шкіро-венерологічний центр» Закарпатської обласної ради.
6. КНП «Центр громадського здоров'я» Одеської обласної ради.
7. Комунальна установа Соціально-реабілітаційний центр «Парасолька» Закарпатської області.
8. Львівський обласний центр громадського здоров'я.
9. Обласний центр комплексної реабілітації осіб з інвалідністю.
10. Середнянська селищна Рада Закарпатської області.
11. ТОВ «Превентклініка», м. Київ.

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**ЩОДЕННИК
НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ**

Студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Курс: _____

Факультет: _____

Кафедра: _____

Рівень вищої освіти: _____

Галузь знань: _____

Спеціальність: _____

РОЗПОРЯДЖЕННЯ НА ПРАКТИКУ

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

направляється на науково-дослідницьку практику в _____

_____ (місто / село, район, область)

у _____
(назва закладу)

Термін практики: з « _____ » _____ по « _____ » _____ 20 ____ р.

Керівник практики від ЗВО: _____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

_____ Декан факультету

МП

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на базу практики: _____

Печатка закладу

Печатка

« _____ » _____ 20 ____ р.

(назва закладу)

_____ (підпис)

_____ (посада, прізвище за ініціали відповідальної особи)

Безпосередній керівник на базі практики: _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Адреса закладу, номер телефону: _____

Вибув із закладу « _____ » _____ р.
Печатка закладу

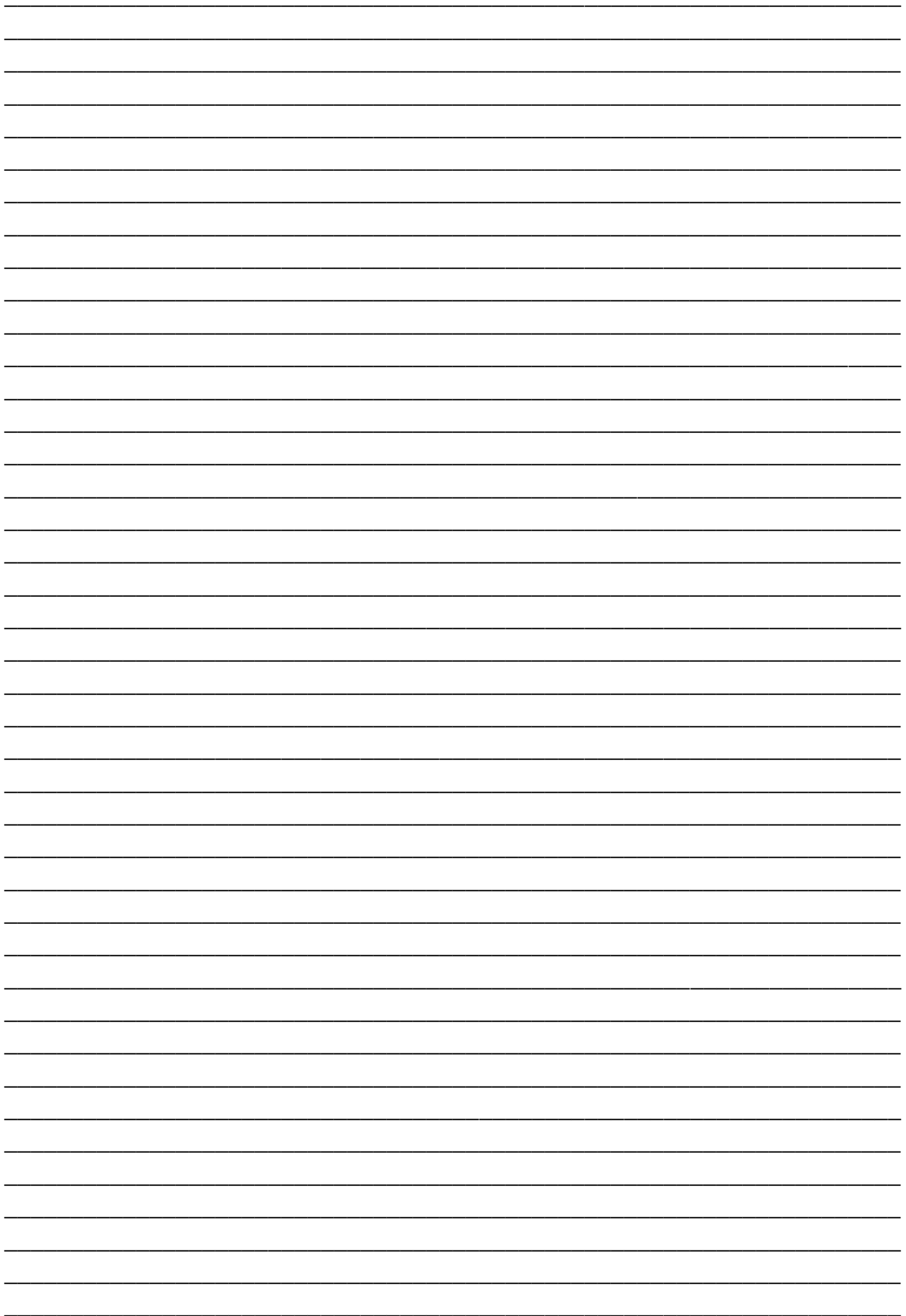
_____ (підпис)

_____ (посада, прізвище за ініціали відповідальної особи)

**Висновок керівників практики від закладу вищої освіти
про проходження практики**

« ____ » _____ 20 ____ року

Залікова оцінка:

за національною шкалою - _____
(словами)

кількість балів - _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS - _____

Керівник науково-дослідної практики

від закладу вищої освіти

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)